EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 1.2.2017
COM(2017) 37 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist käsitleva direktiivi 2009/31/EÜ rakendamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/31/EÜ süsinikdioksiidi geoloogilise säilitamise kohta[1] (edaspidi „süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiiv“) on kehtestatud õigusraamistik süsinikdioksiidi (CO_2) keskkonnaohutuks geoloogiliseks säilitamiseks. Direktiivi eesmärk on tagada, et ei esineks märkimisväärset CO_2 lekkimise ega sellest põhjustatud tervisekahjustuste või keskkonnakahju tekkimise ohtu, ning hoida ära mis tahes kahjulikku mõju transpordivõrgule või säilituskohtade ohutusele.

Käesolev aruanne on süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi rakendamise teine aruanne, mis hõlmab ajavahemikku 2013. aasta maist kuni 2016. aasta aprillini. Selles käsitletakse esimese rakendamisaruande[2] järgseid edusamme. Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi läbivaatamise aruanne[3] võeti vastu aastal 2015. Käesolev aruanne põhineb liikmesriikide esitatud aruannetel. Selle koostamiseks vajaliku aruande esitas õigeaegselt kakskümmend kuus liikmesriiki[4].

2. ÜLDISED EDUSAMMUD ÜLEVÕTMISEL

Kõik liikmesriigid on teavitanud komisjoni ülevõtmismeetmetest. Komisjon on seisukohal, et praeguseks on kuueteistkümne liikmesriigi õigusnormid kõnealuse direktiiviga täielikult vastavuses. Ülejäänud liikmesriikidega jätkub teabevahetus nende õigusnormide täielikuks kooskõlla viimiseks direktiivi nõuetega.

3. KONKREETSED RAKENDAMISPROBLEEMID LIIKMESRIIKIDES

3.1. Säilituskohtade valimine

Eelmise aruandeperioodiga võrreldes ei ole liikmesriigid üldjuhul määranud kindlaks ühtki uut piirkonda, mille seast võib või ei tohi valida säilituskohti. Üksnes Poola on määranud kindlaks ühe säilituspiirkonna. Viis Saksamaa liidumaad valmistavad ette otsuseid või on vastu võtnud õigusaktid, millega piiratakse CO_2 maa-alust säilitamist, sealhulgas teadusuuringute eesmärgil, või keelustatakse see.

Liikmesriigid, kes kavatsevad lubada CO_2 säilitamist oma territooriumil, peavad korraldama olemasoleva säilitusvõimsuse hindamise. Olemasoleva säilitusvõimsuse uus hindamine on juba tehtud või pooleli või kavas teha Bulgaarias, Itaalias, Kreekas, Madalmaades, Rootsis, Saksamaal, Ungaris ja Ühendkuningriigis.

Üksikasjalikum teave on esitatud käesoleva aruande lisas.

3.2. Uuringuloa ja säilitamisloa taotlused

Uuringuloa taotlusi on esitatud üksnes Hispaanias. Ühendkuningriigis on taotletud säilitamisluba ühe projekti – Peterheadi süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projekti –

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

[2] COM(2014)99 – komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist käsitleva direktiivi 2009/31/EÜ rakendamise kohta.

[3] COM(2015)576 – dokumendi „Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule: aruanne kliimameetmete rakendamise kohta“ lisa „Aruanne direktiivi 2009/31/EÜ (milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist) läbivaatamise kohta“.

[4] Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari, Ühendkuningriik.

puhul. Komisjon esitas arvamuse kõnealuse säilitamisloa kavandi kohta 2016. aasta jaanuaris[5]. Itaalias hinnatakse praegu ühte säilitamisloa taotlust ja Madalmaades esitatakse projekti ROAD raames eeldatavalt taotlus maardla Q16-Maas kohta.

3.3. Süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks vajalike uuenduste teostatavus uute suurte põletusseadmete puhul

Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi kohaselt peab käitaja hindama loa taotlemisel süsinikdioksiidi kogumise, transpordi ja säilitamise tehnilist ja majanduslikku teostatavust. Positiivse hindamistulemuse korral tuleb käitise asukohas näha ette piisav ruum CO_2 kogumise ja kokkusurumise seadmete jaoks.

Hindamisi on tehtud Belgias (üks), Hispaanias (viis), Poolas (kümme), Rumeenias (kuus), Saksamaal (viis), Sloveenias (üks) ja Tšehhi Vabariigis (üks). Hindamiste tulemusena leiti, et süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine ei ole majanduslikult teostatav. Mõne asjaomase elektrijaama puhul esineb täiendavaid probleeme – Belgias ja Eestis puuduvad sobivad säilituskohad ning mõnel juhul täheldatakse tehnilist ühildamatust elektrijaama paindliku käitamisega.

Ehkki kõnealuste hindamiste tulemused ei ole positiivsed, eraldatakse näiteks Eestis, Poolas, Saksamaal ja Tšehhi Vabariigis paljudes loa saanud elektrijaamades maad CO_2 eraldamise ja kokkusurumise seadmete jaoks ning need jaamad on ehitatud nii, et hiljem saab neile jaama planeeringus suuri muudatusi tegemata lisada süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise võimaluse.

Ühendkuningriigi õigusaktides on mindud kõnealuse direktiivi nõuetest kaugemale: elektrijaama puhul antakse luba üksnes juhul, kui suudetakse tõendada, et jaam vastab kogu käitamisaja jooksul asjaomastele tehnilise ja majandusliku teostatavuse tingimustele. Ametiasutuste suunistest[6] lähtuvalt on heaks kiidetud 14 elektrijaama load. Majandusaspektide hindamisest nähtub, et süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks vajalikud uuendused kavandatud elektrijaamades on süsinikdioksiidi sobiva hinna korral majanduslikult teostatavad.

3.4. Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi seisukohalt olulised teadusprojektid

Ehkki aruandeperioodil ei ole tehtud edusamme seoses süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise lahenduste tutvustamise ja turuletoomisega, toetavad mitu liikmesriiki – Belgia, Hispaania, Madalmaad, Malta, Leedu, Prantsusmaa, Saksamaa, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik – ning EL jätkuvalt või kavatsevad veelgi rohkem toetada teadustegevust CO_2 maa-aluse säilitamise tehnoloogia ja sellekohase teabe edendamiseks. Mõni riik (nt Eesti, Madalmaad, Slovakkia ja Poola) on teatanud, et uurib CO_2 maapõues säilitamise alternatiivina eri võimalusi CO_2 kasutamiseks. Üksikasjalikum teave on esitatud lisas.

3.5. CO_2 transportimise ja säilitamise võrgustikud

Piiriüleste CO_2 transportimise ja maapõues säilitamise lahenduste väljatöötamisega tegeleb praegu kaks aktiivset piirkondlikku süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise võrgustikku: Ühendkuningriiki, Madalmaid, Norrat, Saksamaad ja Belgiat hõlmav Põhjamere basseini töökond (North Sea Basin Task Force) ning Eestit, Saksamaad, Soomet, Norrat ja Rootsit

[5] C(2016) 152 – komisjoni arvamus Ühendkuningriigi mandrilaval plokkides 14/28b, 14/29a, 14/29e, 20/3b, 20/4b ja 20/4c paiknevas ammendatud Goldeneye gaasikondensaadimaardlas süsinikdioksiidi püsiva säilitamise loa kavandi kohta.

[6] https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/43609/Carbon_capture_readiness_-_guidance.pdf ja www.gov.scot/resource/doc/917/0095764.doc.

hõlmav Läänemere piirkonna süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise võrgustik (Baltic Sea Region CCS network). Nimetatud võrgustikud võivad hõlbustada läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil ligipääsu CO_2 transportimise võrkudele ja CO_2 säilituskohtadele käitajate puhul, kes tegutsevad liikmesriikides, kus puudub maa-aluse säilitamise võimalus. Belgias, Madalmaades, Ühendkuningriigis ja Prantsusmaal uuritakse ka võimalusi keskuste loomiseks tööstuses ja elektrijaamades tekkivate CO_2 heitkoguste jaoks Amsterdami, Rotterdami, Grangemouthi, Tees Valley ja Fos-sur-Meri sadamate piirkonnas.

4. JÄRELDUSED

Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi sätteid on ELi liikmesriikides aruandeperioodi vältel kohaldatud järjepidevalt.

Mõnes liikmesriigis on säilitusvõimsuse hindamisel tehtud edusamme, kuid süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektidega alustamise korral tuleb korraldada täiendavad üksikasjalikumad hindamised.

Vaatamata sellele, et süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks vajalike uuenduste tehnilise ja majandusliku teostatavuse hindamise tulemused ei ole positiivsed, minnakse uute elektrijaamade puhul üldjuhul õigusnõuetele vastavusest kaugemale ja eraldatakse selleks otstarbeks maad, et olla valmis tingimuste muutumiseks tulevikus.